

บทเรียนออนไลน์

วิชาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รหัส 2702-2112

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

พุทธศักราช 2556

ประเภทวิชา/หมวดวิชา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สาขาวิชาการท่องเที่ยว

สาขางานการท่องเที่ยว

โดย อ.พัชราภรณ์ จิมอาษา

หน่วยที่ 1

เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 1.1 ความหมายและลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.1.2 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 1.2 หลักการและแนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.2.1 หลักการการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.2.2 แนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 1.3 ความสำคัญและทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.3.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.3.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 1.4 หลักเกณฑ์และนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.4.1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.4.2 นโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 1.5 สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ
 - 1.5.1 ความหมายสิ่งแวดล้อม
 - 1.5.2 ประเภทของสิ่งแวดล้อม
 - 1.5.3 ความหมายของระบบนิเวศ
 - 1.5.4 ระบบนิเวศในประเทศไทย
 -

เนื้อหาสาระ

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นานาประเทศ ให้ความสำคัญ เพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อม และให้การศึกษแก่นักท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ มีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม มีการควบคุมผลกระทบ และสร้างบรรยากาศของการศึกษาเรียนรู้ ธรรมชาติแวดล้อม พร้อมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และ ได้รับประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตแหล่งธรรมชาติ รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และมีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ ปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นด้วยแนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (**Natural Attractions**) หรือที่เกิดจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ (climate) ทิวทัศน์ที่สวยงาม (Scenery) และสัตว์ป่า (Wildlife) นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเหล่านี้จะต้องได้รับการดูแลและบำรุงรักษาเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์อาจทำลายความงามอันทรงคุณค่าเหล่านี้ได้ลง
2. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (**Manufactured Attractions**) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกันข้ามกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เมืองขนาดใหญ่ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชมสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน สถานที่ราชการ ก่อสร้างขึ้น เช่น พระราชวังหรืออาคารเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ
3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต มีกลุ่มนักท่องเที่ยวอีกจำนวนไม่น้อยที่สนใจในความรุ่งเรืองแห่งอารยธรรมในอดีต หรือวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อย รวมถึงพิธีกรรม พิธีการงานฉลองรื่นเริงต่างๆ ศิลปะการแสดง ดนตรี เพลงพื้นบ้าน การรำ การละเล่น ตลอดจนงานหัตถกรรม

สาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติ ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก และอาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ด้วย
2. ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส ได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง อีกทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. มุ่งเน้นคุณค่าลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ไม่เน้นที่การเสริมแต่ง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

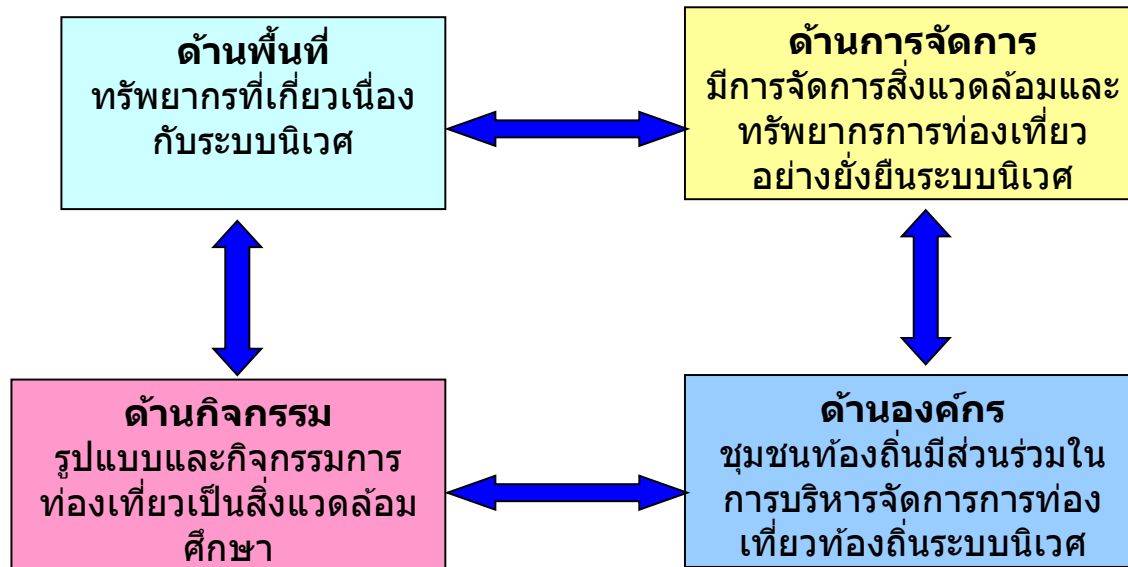
หลักพื้นฐานของการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ ประกอบด้วย

- 1) ความยั่งยืน
- 2) องค์ประกอบสำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 3) ปัจจัยทางด้านความรู้และการสื่อสาร
ความหมาย
- 4) การมีส่วนร่วมหรือผลประโยชน์ของ
ชุมชนท้องถิ่น
- 5) ความพึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้บริโภคร

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิง นิเวศที่สำคัญมี 4 ประการ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ
3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ
4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

ความหมายของสิ่งแวดล้อม

- ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรม (สามารถจับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วน เสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็น วงจร และวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ(Natural environment)
 - 1.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หรือ สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) แบ่งได้ ดังนี้
 - 1.1.1) บรรยากาศ (Atmosphere)
 - 1.1.2) อุทกภาค (Hydrosphere)
 - 1.1.3) ธรณีภาค หรือ เปลือกโลก(Lithosphere)

องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม

- 1.2 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic Environment)
- 2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Made Environment)
 - 2.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete Environment)
 - 2.2 สิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract Environment)

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

- 1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากร
- 2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชุมชนเมือง สิ่งก่อสร้าง โบราณสถาน ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

นโยบายการท่องเที่ยวปี2563

- ในปี 2563 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงได้รับความไว้วางใจให้เป็น พื่นเฟื่องหลักที่สำคัญในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ททท. ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการตลาด จึงได้กำหนดเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจ เพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวรวมให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปี 2562 ซึ่งจะทำให้รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นเป็น 2.431 ล้านล้านบาท ในปี 2563 ในขณะที่รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.287 ล้านล้านบาท ทำให้รายได้รวมเพิ่มขึ้นจาก 3.38 ล้านล้านบาท เป็น 3.718 ล้านล้านบาท
- ดังนั้น ผู้ประกอบการทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะแสวงหา แนวทางเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส โดยนำโอกาสและจุดแข็งของประเทศ ที่สะท้อนจากตัวนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมากำหนด เป็นแนวทางหลัก ตลอดจนการตลาดท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ตามวิสัยทัศน์ ททท. ที่ต้องการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืนต่อไป ด้วย 3 กลยุทธ์หลักนั้นคือ
 1. สร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าของแบรนด์ประเทศไทย โดยผลักดัน การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Responsible Tourism อย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของการดำเนินงานและการสื่อสาร
 2. นำเสนอสินค้าและบริการที่สามารถชูเอกลักษณ์ของประเทศไทยแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตลอดจนสินค้าที่กระตุ้นและเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
 3. ขยายตลาดกลุ่มลูกค้าคุณภาพปรับสมดุลตลาดกลุ่มเป้าหมายดังกลุ่มคนไทยที่นิยมท่องเที่ยวในต่างประเทศให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศ
- **ต่อยอดความเข้มแข็ง 'วิถีไทย' ผ่านประสบการณ์จริง** เพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ผ่านการใช้ นวัตกรรมกระบวนการผลิตที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมผนวกกับการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีแนวโน้มสนใจทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีถิ่นเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน

แบบทดสอบ หน่วยที่ 1

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง
 - ก. การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อในแหล่งธรรมชาติ
 - ข. การท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิงและสนุกสนาน
 - ค. เน้นการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย
 - ง. ท่องเที่ยวโดยการเดินสำรวจป่า
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ
 - ก. เน้นการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์
 - ข. เน้นการอนุรักษ์ทะเล
 - ค. เน้นท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการอนุรักษ์
 - ง. เน้นการเดินป่า
3. ตัวอย่างพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคือสถานที่ใด
 - ก. ดรีมเวิลด์
 - ข. สยามพารากอน
 - ค. สวนสยาม
 - ง. อุทยานแห่งชาติเขื่อนแม่วังก์
4. การปลูกป่าชายเลนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
 - ก. ให้ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อ
 - ข. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์
 - ค. ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ
 - ง. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - ก. สร้างจิตสำนึกที่ดี
 - ข. ลดปัญหาชุมชน
 - ค. สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว
 - ง. ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม

6. พ.ส.ท. ย่อมาจาก

- ก. มุลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว ข. มุลนิธิพิทักษ์ความสะอาด
ในพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ค. มุลนิธิสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย
ง. มุลนิธิสาธารณประโยชน์สิ่งแวดล้อมกับการท่องเที่ยว

7. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการ จัดตั้ง พ.ส.ท.

- ก. สร้างความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม ข. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
ค. ดำเนินการสาธารณประโยชน์ ง. อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชน

8. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม

- ก. ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว
ข. ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ สำนึกที่ถูกต้องในเรื่องการอนุรักษ์
ค. ให้ข้อมูลการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ง. ช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

9. “Eco-tourism” หมายถึงการท่องเที่ยวแบบใด

- ก. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข. การท่องเที่ยวระบบนิเวศ
ค. การท่องเที่ยวแบบผจญภัย ง. การท่องเที่ยววัฒนธรรม

10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบใด

- ก. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ข. การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
ค. การท่องเที่ยวโลก ง. การท่องเที่ยวแบบนาร่อง

ใบงาน หน่วยที่ 1

ชวนคิด

สมมุติว่านักเรียนไปเที่ยวทะเล แล้วเห็น
นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งทิ้งขยะลงทะเล และบริเวณ
ชายหาด นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อหยุด
พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนั้น

เรื่อง วัตถุประสงค์และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 1.1 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.1.1 ด้านการพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจ
 - 1.1.2 ด้านการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว
 - 1.1.3 ด้านการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชน
 - 1.1.4 ด้านการดูแลและคงไว้ซึ่งคุณภาพของสิ่งแวดล้อม
- 1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.2.1 องค์ประกอบด้านพื้นที่
 - 1.2.2 องค์ประกอบด้านการจัดการ
 - 1.2.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรม/กระบวนการ
 - 1.2.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จุดมุ่งหมายสูงสุด (Super Goal) ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คงสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคมที่ดี และประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ประกอบด้วย

- 1) ให้มีแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ ที่ได้รับการจัดการอย่างมีความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ พื้นฟู และรักษาระบบนิเวศที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถที่รองรับได้ โดยมีการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ พื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยว
- 2) ให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ อันเป็นการสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมโดยรวม
- 3) ให้มีการจัดการที่ประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน และมีการศึกษาร่วมกันอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ต้องมีการจัดการอย่างมีส่วนร่วมที่เสมอภาคและเป็นธรรมของประชาชนท้องถิ่น ในกระบวนการท่องเที่ยวในด้านการจัดการ กำกับดูแล และประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างเหมาะสม เสริมสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ประชาชนสามารถรักษาวิถีชีวิตที่ดี ชีวิตและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงด้วยการสมัครใจ
- 4) ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืนกับทรัพยากร โดยคงรักษาสีเขียวที่สวยงามที่ดี มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน รักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและสังคมของพื้นที่ และมีบรรยากาศการท่องเที่ยวที่ให้ความมั่นใจและปลอดภัยในการท่องเที่ยว
- 5) ให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพ เดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทยมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในประเทศอย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไป และมีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ

- 1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่ง วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Natural-based tourism)
- 2. องค์ประกอบด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวที่ความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการ อนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
- 3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่ง ท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ(ต่อ)

๔. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผนได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass root) จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism) หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้นจัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไปความสมบูรณ์จะลดน้อยลง จนอาจกลายเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติเพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัส ระบบนิเวศ (Ecotourism) มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับความสนใจประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และการพัฒนาอารยธรรมของมนุษย์ในการเอาชนะธรรมชาติ (ที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ไว้ลักษณะเฉพาะจึงทำให้การท่องเที่ยว เชิงนิเวศไม่ใช่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural tourism หรือ Historical tourism) แม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกัน ในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันกับการท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural tourism) จึง ไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยว นั้น ๆ ด้วย ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงมีบางส่วนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้หรือแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ อาจมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวแบบอื่นๆได้

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถจำแนก ได้เป็น 4 ประเภท

- ประเภทที่ 1 นักท่องเที่ยวแบบหัวกะทิ(Hard Core Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะเที่ยวชมธรรมชาติ
- ประเภทที่ 2 นักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบอุทิศตน (Dedicated Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะลงไปเที่ยวสถานที่ธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้และเข้าใจในธรรมชาติ หรือประเพณีท้องถิ่น
- ประเภทที่ 3 นักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (Mainstream Nature Tourists) 13 เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลก ๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน เช่น ไปเยือนลุ่มน้ำอเมซอน (Amazon) อุทยานกอริลลาในรวันดา (Rwanda Gorilla Park) หรือจุดหมายปลายทางอื่น ๆ ที่เป็นการริเริ่มสำหรับโปรแกรมท่องเที่ยวพิเศษ
- ประเภทที่ 4 นักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (Casual Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชมธรรมชาติ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรม ท่องเที่ยวที่ตนได้เลือกไปนอกจากนี้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้ กล่าวถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าจะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544)

- 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
- 2. มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้นมี เคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่าย อาหารและเครื่องดื่มการบริหารจัดการในลักษณะการเป็น เจ้าของบ้านที่ดี มีความปลอดภัยต่อการเดินทาง
- 3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปและ กลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบหรือวงกลม ระยะทาง ตั้งแต่ 1 กิโลเมตรเป็นต้นไป
- 4. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

แบบทดสอบ หน่วยที่ 2

1. พระราชวังบางปะอินถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด
ก. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ข. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
ค. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ง. ไม่มีข้อใดถูก
2. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ก. ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ข. สร้างจิตสำนึกที่ดี
ค. สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว ง. ลดปัญหาชุมชน
3. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบ่งออกเป็นกี่แบบ
ก. 3 แบบ ข. 4 แบบ
ค. 5 แบบ ง. 6 แบบ
4. ข้อใดไม่ใช่ องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
ก. สภาพภูมิอากาศ ข. ทิวทัศน์ที่สวยงาม
ค. สัตว์ป่า ง. ปราสาทหิน
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบใด
ก. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ข. การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
ค. การท่องเที่ยวโลก ง. การท่องเที่ยวแบบนันทนาการ

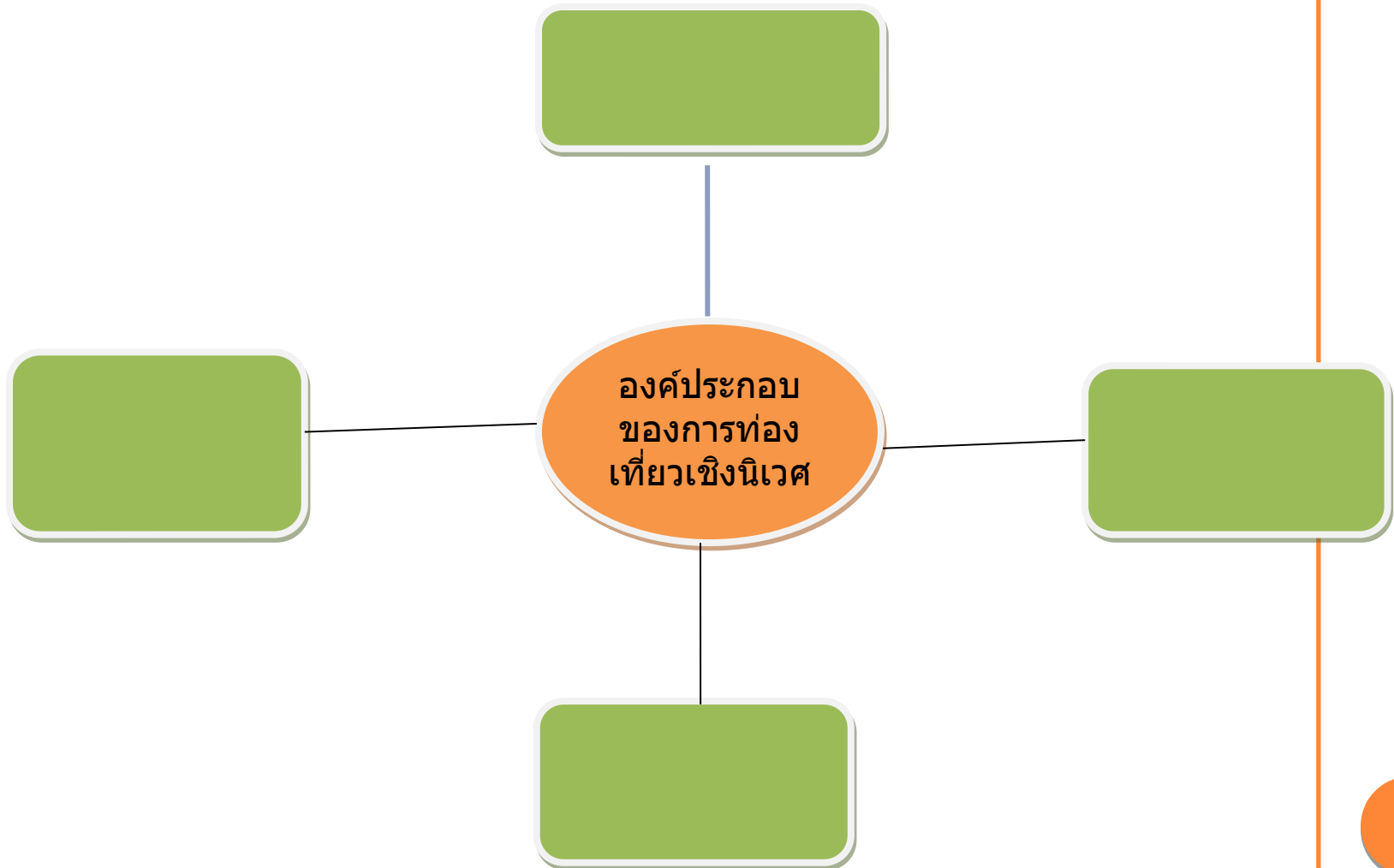
แบบทดสอบ หน่วยที่ 2 (ต่อ)

- 6.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาจากคำภาษาอังกฤษว่าอะไร
ก. Nature Tourism ข. Sustainable Tourism
ค. Conservation Tourism ง. Eco- Tourism
- 7.ข้อใดมิใช่เป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ก.เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
ข.เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้
ค.เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
ง.เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นความสนุกสนานและพักผ่อนหย่อนใจ
- 8.ระบบนิเวศชายฝั่งและทะเล หมายถึงอะไร
ก.ระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับป่าต่าง ๆ ข.ระบบนิเวศที่เป็นที่อยู่ของต้นน้ำ
ลำธาร
ค.ระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับชายหาดและทรัพยากรชายทะเล ง.ไม่มีข้อใดถูก
- 9.องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปีใดเป็นปีสากลแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ก. ปี ค.ศ.2000 ข.ปี ค.ศ.2001 ค. ปี ค.ศ.2002 ง. ปี ค.ศ. 2003
- 10.การปลูกป่าชายเลนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
ก.ให้ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบ ข.เน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์
ค.ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ ง.ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ

ใบงาน หน่วยที่ 2

ให้เติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

หน่วยที่ 3

เรื่อง การอนุรักษ์และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 การอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.1.1 ความหมายของการอนุรักษ์
 - 1.1.2 ความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.1.3 แนวปฏิบัติในการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 1.2 กลยุทธ์และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.2.1 กลยุทธ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.2.2 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.2.3 กรณีศึกษา เกี่ยวกับกลยุทธ์และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 1.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.3.1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ
 - 1.3.2 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน
- 1.4 ผลกระทบในด้านต่างๆที่มาจากการท่องเที่ยว
 - 1.4.1 ผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
 - 1.4.2 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ
 - 1.4.3 ผลกระทบต่อสังคม
 - 1.4.4 ผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำ
 - 1.4.5 ผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ
 - 1.4.6 ผลกระทบต่อพืชพันธุ์ไม้
 - 1.4.7 ผลกระทบต่อธรณีวิทยา
 - 1.4.8 ผลกระทบต่อสัตว์ป่า

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ (ECOTOURISM)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิด การรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทาง วัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจที่ ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นด้วย

แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส และดร.ชนิ เอ็มพันธ์ (2538) ; สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2539) ได้กล่าวถึงแนวคิด ที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (nature-based) รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (distinctive environment) และมีความสำคัญในเชิงนิเวศ

แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ต่อ)

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (learning) และการให้การศึกษ (education) เกี่ยวกับระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ความประทับใจ (appreciation) และประสบการณ์ (experience) ที่มีคุณค่า ซึ่งจะสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องทางด้านการอนุรักษ์ ทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น ตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. เป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (involvement of local community or people participation) ในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (local benefit) มากกว่าการท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ดรชนี เอ็มพันธุ์ และสุรเชษฐ เชนฐมาส (2539) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วการวางแผนการท่องเที่ยวซึ่งรวมไปไปถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้วยนั้น จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1.ทรัพยากรการท่องเที่ยว (natural resource tourism)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่ยังดำรงไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิมของระบบนิเวศ (first hand ecosystem) และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่วนใหญ่ จึงมักปรากฏอยู่ในพื้นที่พื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า และอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2539) กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ว่าเป็นแหล่งที่มีจุดเด่นเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว (nature attractions) และตัดขาดจากโลกภายนอก (solitude) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะไม่ได้สัมผัสที่บ้าน นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวว่า หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมาย (destination) ของการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะมีทรัพยากรที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ต่อ)

2. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2540) ระบุว่านักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ

ประเภทที่ 1 นักท่องเที่ยวแบบหัวกระหึ (hard-core nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะที่เที่ยวชมธรรมชาติ

ประเภทที่ 2 นักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบอุทิศตน (dedicated nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปเที่ยวสถานที่ธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้ได้เข้าใจในธรรมชาติหรือประเพณีท้องถิ่น

ประเภทที่ 3 นักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (mainstream nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลกๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน เช่น ไปเยือนลุ่มน้ำอเมซอน (Amazon) อุทยานกอริลลาในรวันดา (Rawanda Gorilla Park) หรือจุดหมายปลายทางอื่นๆ ที่เป็นการริเริ่มสำหรับโปรแกรมท่องเที่ยวพิเศษ

ประเภทที่ 4 นักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (casual nature tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชม

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ต่อ)

3. การตลาด

การตลาดนับเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยว โดยเป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในเชิงการตลาดจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีลักษณะอย่างไร โดยการให้ข้อมูลและสิ่งที่คาดหวังจากการท่องเที่ยว (expectation) อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้เหมาะสม กับความสนใจ และตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่ และสามารถยอมรับกฎ หรือกติกาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หรือไม่

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการตลาดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเลือกสรรประเภทและคุณภาพของนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพ (qualitative tourism) มากกว่าการท่องเที่ยวในเชิงปริมาณ (quantitative tourism) อันจะเป็นหนทาง นำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งส่วนใหญ่งานด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ดร.ชนันท์ เอ็มพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาศ, 2539)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ต่อ)

4. การบริการ

การท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จำเป็นต่อการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ในขณะที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นต้องการบริการที่เน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร และการบริการเพื่อให้ นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับ ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นท้องถิ่น เช่น บริการด้านสื่อ ความหมายธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นใน ภาคบริการ ซึ่งได้แก่ การจัดที่พักที่สอดคล้องกลมกลืนกับ ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ecolodge) เป็นมคคเทศก นำทางในการเดินป่า เป็นต้น

กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การเดินป่า (hiking/ trekking) กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (nature education) กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (nature photography video taping and sound of nature audio taping) กิจกรรมส่องสัตว์/ดูนก (animal/bird watching) กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ (cave exploring/ visitig) กิจกรรมศึกษา ท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (sky interpretation) กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (boat sightseeing) กิจกรรมพายเรือแคนู (canoeing)/ เรือคายัค (kayak) / เรือใบ (rowboating)/ เรือใบ (sailboating) กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (snorkle or skiln diving) และกิจกรรม ดำน้ำลึก (scuba diving)

2. กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทขึ้นชมธรรมชาติและกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัยท้าทายกับธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมชม ทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (relaxing) กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (terrain/ mountain biking) กิจกรรมปีน/ไต่เขา (rock/ mountain climbing) กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (tent camping) กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (hang glider)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป้าหมายของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น คือการสร้างการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนคนในท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ อีกทั้งเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงประกอบไปด้วย

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการควบคุมดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกกระทบ และพื้นด้วยยาก

2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบและกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ พึงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างรุนแรงกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ หากเน้นในการแปรประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การจัดการการท่องเที่ยวโดยรวม

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้าน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

5. ให้ความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นความจำเป็นอันดับต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และกำหนดวิธีที่เหมาะสม

6. นำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรรและกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและพอเพียง

7. สนับสนุนการศึกษา วิจัย และประเมินผลการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหาและปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน

8. มีการใช้กฎหมายในการควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยการแนะนำ ตักเตือน และสร้างวินัย การท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย

9. จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

10. จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในแนวตั้งและ

แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กลยุทธ์ที่ 1 : ให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นนโยบายหลักในการส่งเสริมและพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. การส่งเสริมและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของการอนุรักษ์ และต้องมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป มีการกำหนดทิศทางและมาตรการส่งเสริมและการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งป้องกันและควบคุมปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนที่จะเกิดจากกิจกรรมการ ท่องเที่ยว

2. ให้มีการวางแผนการจัดการที่เกิดจากความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น ประชาชน และภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อคุ้มครอง ดูแล รักษาพื้นที่ที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์หรือมีคุณค่าทางธรรมชาติ

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว ต้องรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการท่องเที่ยวต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

กลยุทธ์ที่ 2 : การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงศักยภาพความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงสมรรถนะและระบบนิเวศ

แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

2. แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการจัดการสภาพแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานที่ดี มีการบริหารการจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งควบคุมภาพอากาศและเสียง

3. ให้มีการจัดทำแผนและผังการใช้ที่ดิน รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบังคับในการจัดระเบียบของธุรกิจและกิจกรรมบริการนักท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแผน และผังที่กำหนด โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ร่วมกันจัดทำ

4. ให้มีการกำหนดสัดส่วนรายได้ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวมาใช้ในการดูแลรักษา ฟื้นฟู บูรณะ จัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวจะต้องดูแลรักษาเอกลักษณ์และ คุณค่าดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวไว้ โดยกำหนดมาตรการควบคุมไม่ให้มีการดัดแปลงสภาพแวดล้อม รวมทั้งควบคุมการก่อสร้างบริการพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กลมกลืน ไม่ลดคุณค่าความสำคัญและเอกลักษณ์ของแหล่ง

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวประสานกับหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย ให้มีการบังคับใช้อย่างเข้มงวดเพื่อปราบ

แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ 3 : สร้างศักยภาพการบริหารและจัดการด้านการท่องเที่ยวให้ท้องถิ่นและประชาคม มีการจัดการที่มีมาตรฐาน

1. ให้การสนับสนุนสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และท้องถิ่นในระดับชุมชน ให้เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

3. สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับ

แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ 4 : ปกป้อง ค้ำครอง และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ตามหลักการอนุรักษ์

1. นำนโยบายด้านการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรม และโบราณคดีแปลงให้เป็นแผนปฏิบัติการโดยเน้นให้มีผลในทางปฏิบัติและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟู โดยจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาจังหวัดและท้องถิ่น

2. นำกฎหมายของหน่วยงานต่างๆมาใช้เป็นมาตรการในการปกป้องและฟื้นฟูแหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรม และโบราณคดี และใช้มาตรการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเป็นมาตรการเสริมในการอนุรักษ์

3. ให้หน่วยงานของรัฐจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมทั้งให้มีการจัดสรรรายได้อันเกิดจากการใช้หรือได้ประโยชน์จากแหล่งศิลปกรรมมาดูแล รักษา ฟื้นฟู และบูรณะแหล่งศิลปกรรมและสภาพแวดล้อม

4. ให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านการอนุรักษ์ที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรม และโบราณคดี

แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ 5 : สร้างองค์ความรู้ โอกาส และกระบวนการสืบทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และโบราณคดี อย่างถูกต้องเป็นระบบ

1. ให้ความรู้ ปลุกฝังรากฐานความรู้ความเข้าใจ สร้างและสนับสนุนกิจกรรม ที่ปลูกจิตสำนึกในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และโบราณคดี โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา จนถึงการดำรงภูมิปัญญา

2. เสาะหาผู้รู้ ปราชญ์ท้องถิ่น ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และโบราณคดี เพื่อให้มี บทบาทในการเป็นผู้นำด้านการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านั้นให้เข้มแข็ง แพร่หลาย และดำรงอยู่ต่อไป โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยองค์กรของรัฐเป็นผู้สนับสนุน

3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ใช้หลักบูรณาการวัฒนธรรมกับวิชาสาขาต่าง ๆ ทั้งระบบ ใช้แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีเป็นพื้นที่ศึกษานอกสถานที่

4. ให้มีกองทุนท้องถิ่น โดยระดมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเพื่อใช้ ในการดูแล รักษา และฟื้นฟูบูรณะแหล่งศิลปกรรมและ

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- ผลกระทบด้านบวกจากการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ
 - ช่วยให้เกิดรายรับเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Earning)
 - ช่วยให้เกิดภาวะดุลชำระเงิน (Balance of Payment)
 - ช่วยให้เกิดอาชีพใหม่ (Creating new job)
 - ช่วยให้เกิดการจ้างงาน (Employment)
 - ช่วยทำให้เกิดรายได้ต่อรัฐบาล (Government Receipt)
 - ช่วยทำให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่นภายในประเทศ (Local Income)
- ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ
 - ค่าครองชีพของคนในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น (Increase of Living Expenses)
 - ราคาที่ดินแพงขึ้น
 - มีค่าใช้จ่ายต่างๆที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวต่างชาติ
 - ทำให้สูญเสียรายได้ออกนอกประเทศ
 - รายได้จากธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ เป็นไปตามฤดูกาล

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ต่อ)

- ผลกระทบด้านบวกจากการท่องเที่ยวต่อสังคม
 - เป็นการพักผ่อนหย่อนใจของบุคคล ลดความเครียด
 - ช่วยให้เกิดสันติภาพแห่งมวลมนุษยและช่วยกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในชาติต่างๆ
 - ช่วยให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น
 - มาตรฐานการครองชีพดีขึ้น
 - คนในท้องถิ่นได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น จากสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง
 - การท่องเที่ยวช่วยทำให้เกิดสันติภาพแห่งมวลมนุษย "การท่องเที่ยวเป็นหนทางไปสู่สันติภาพ"(Tourism is a passport to peace)
 - ช่วยให้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดีขึ้น
 - ช่วยเสริมอาชีพให้คนในท้องถิ่น การกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น การจ้างงาน ทำให้คุณภาพชีวิตคนดีขึ้น
 - การท่องเที่ยวจะช่วยลดปัญหาการอพยพเข้าไปทำงานในเมืองหลวง

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ต่อ)

- ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวต่อสังคม
 - ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อคนในท้องถิ่นจากนักท่องเที่ยว
 - โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลง
 - การเลือนหายของอาชีพดั้งเดิมในท้องถิ่น
 - ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม
 - การมีค่านิยมผิดๆ จากการเลียนแบบนักท่องเที่ยว
 - ปัญหาโสเภณีและCommercial sex
 - ปัญหาการบิดเบือนหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว
 - ปัญหาความไม่เข้าใจและการขัดแย้งระหว่างคนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว
 - ช่วยให้เกิดการก่อสร้างสิ่งดึงดูดใจด้านการพักผ่อนในพื้นที่
 - ปัญหาสังคมต่างๆ อาทิ ยาเสพติด โรคเอดส์

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ต่อ)

- **ผลกระทบด้านบวกจากการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรม**
 - เกิดงานเทศกาลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว วัฒนธรรมถูกรื้อฟื้นหรือไม่เลือนจางหายไป
 - มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและนักท่องเที่ยวนิยมมากขึ้น
 - ช่วยเผยแพร่ National Identity (ลักษณะประเทศ)
 - ผลกระทบอื่นๆ
- **ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรม**
 - คุณค่าของงานศิลปะลดลง
 - วัฒนธรรมประเพณีที่ถูกนำเสนอขายในรูปแบบของสินค้าเน้นตอบสนองนักท่องเที่ยว
 - วัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวมีบทบาทในการรับวัฒนธรรมใหม่ (Acculturate) ของคนในท้องถิ่น
 - เกิดภาวะตระหนกและสับสนทางวัฒนธรรม (Culture Shock)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ต่อ)

○ผลกระทบทางบวกจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

- เกิดการปรับปรุงและพัฒนาสภาพภูมิทัศน์และกายภาพให้ดีขึ้น
- มีการลงทุนจากภาครัฐในด้านสาธารณูปโภคเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ
- เกิดการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า
- เกิดมีการปรับปรุงแก้ไข มาตรการ ระเบียบตลอดจนกฎหมายต่างๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว
- เกิดความตระหนักในการกำจัดของเสียประเภทต่าง อาทิ น้ำเน่า ขยะมูลฝอย โดยเฉพาะที่พิกหรือร้านอาหารที่อยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
- เกิดโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว
- การตื่นตัวจัดตั้งมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

○ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านกายภาพ

- พื้นที่ธรรมชาติบางส่วนถูกทำลาย เพื่อการสร้างที่พักในแหล่งธรรมชาติ
- กิจกรรมนันทนาการบางประเภทมีผลต่อธรรมชาติ อาทิ การตั้งแคมป์ไฟ การตัดต้นไม้
- การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอาจส่งผลต่อภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ต่อ)

ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ปัญหาการรุกรานพื้นที่ธรรมชาติ

- การรบกวนธรรมชาติอันเกิดจากการไม่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมธรรมชาติ
- เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากที่ดินในแนวทางที่ไม่เหมาะสม
- เกิดการรบกวนไม่ถึงการอนุรักษ์ของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวบางราย

ด้านมลภาวะ

- ขยะมูลฝอยต่าง ๆ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่กำจัดไม่เหมาะสม ทำลายภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งกลิ่น และภาพ
- น้ำเน่าเสีย จากผู้ประกอบการต่างๆ อาทิ โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- อากาศเสีย จากการก่อสร้างเนื่องมาจากการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยว

แบบทดสอบ หน่วยที่ 3

1. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ก. สร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่น ข. ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
ค. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ง. ถูกทุกข้อ
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ
ก. เน้นการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ข. เน้นการอนุรักษ์ทะเล
ค. เน้นท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ ง. เน้นการเดินป่า
3. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ก. เป็นการส่งเสริม พัฒนารวมทั้งการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการท่องเที่ยว
ข. มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดกิจกรรมที่เน้นผลงุภัย
ค. การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและอุทยานแห่งชาติโดยการจัดกิจกรรม
ง. การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติอย่างเดียว โดยไม่มีการท าลาย
4. บริการข้อมูลท่องเที่ยวอัตโนมัติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคือหมายเลขใด
ก. 1652 ข. 1662 ค. 1672 ง. 1682
5. หน่วยงานที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวกความสะดวกนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศคือหน่วยงานใด
ก. บริษัทการบิน ข. การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย

แบบทดสอบ หน่วยที่ 3 (ต่อ)

6.หน่วยงานใดอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา

ก. กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว

ข. กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง

ค. สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว

ง. สำนักงานส่งเสริมการประชุมและ

แสดงสินค้าแห่งประเทศไทย

7.ข้อใดเป็นกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ก. จัดลำดับอุทยานแห่งชาติที่มีคุณค่าสูงสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งใน
ทุกพื้นที่

ข. การรวบรวมความรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติของท้องถิ่น

ค. ส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการสัญจร

ง. ส่งเสริมโครงการค่ายฤดูร้อนสำหรับเยาวชนจากประเทศในกลุ่มอาเซียน

8.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบใด

ก. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข. การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

ค. การท่องเที่ยวโลก

ง. การท่องเที่ยวแบบนาร่อง

9.จุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คืออะไร

ก. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ข. มีแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับชาวต่างประเทศ

ค. มีแหล่งท่องเที่ยวที่รักษาธรรมชาติ

ง. มีแหล่งท่องเที่ยวในเชิง

ประวัติศาสตร์

10.ทำไมต้องมีการจัดการประสานความร่วมมือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ก. เพื่อให้ได้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ข. เพื่อให้เกิดผลประโยชน์อย่าง

ใบงาน หน่วยที่ 3

ให้นักศึกษาหาทำแบบสรุปเป็นแบบ Mind Map ในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
2. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ
3. ผลกระทบต่อสังคม
4. ผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ
5. ผลกระทบต่อพืชพันธุ์ไม้
6. ผลกระทบต่อธรณีวิทยา
7. ผลกระทบต่อสัตว์ป่า

หน่วยที่ 4

เรื่อง สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

- 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต
 - 1.1.1 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
 - 1.1.2 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 1.2 ระบบนิเวศ
 - 1.2.1 ความหมายและโครงสร้างของระบบนิเวศ
 - 1.2.2 ระบบนิเวศของประเทศไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต

○ สิ่งแวดล้อม (environment) คือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ หรือสิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ
2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หรือสิ่งไม่มีชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอยู่ในธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ แสงแดด แร่ธาตุ เป็นต้น

2.2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารบ้านเรือน วัด โรงเรียน ถนน สะพาน สิ่งก่อสร้างอื่นๆ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น

○ ระบบนิเวศ(ecosystem) คือ ระบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต ในแหล่งที่อยู่แหล่งใดแหล่งหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ กันนี้จะมี 2 ลักษณะ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่อยู่อาศัยรวมกันในแหล่งที่ อยู่ นั้น จัดเป็น ความสัมพันธ์ทางชีวภาพ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมของแหล่งที่อยู่ ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ แสงสว่าง เป็นต้น

○ ความสัมพันธ์ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าว จะเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ในระบบ นิเวศทุกระบบ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สิ่งมีชีวิตไม่สามารถอยู่ อย่างโดดเดี่ยวได้ หากสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่งถูกรบกวนก็จะ ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น และจะส่งผลถึง กันและกันทั้งระบบ

ประเภทของระบบนิเวศ

โลกเป็นระบบนิเวศที่ใหญ่ที่สุด เรียกว่า โลกของสิ่งมีชีวิต หรือชีวิภาค (biosphere) และสิ่งแวดล้อมในโลกของเราแต่ละบริเวณจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์ และ สภาพภูมิอากาศ ก่อให้เกิดระบบนิเวศที่หลากหลายแตกต่างกันไปมีมากมายหลายระบบ ขนาดใหญ่บ้าง เล็กบ้างมีความสลับซับซ้อนแตกต่างกันไป ซึ่งเราสามารถจำแนกระบบนิเวศออกเป็น 2 ระบบใหญ่ คือ

○ **1.ระบบนิเวศตามธรรมชาติ** เป็นระบบนิเวศที่เกิดขึ้นเองและมีอยู่ในธรรมชาติ ได้แก่ ระบบนิเวศน้ำเค็ม เช่น ระบบนิเวศทะเล มหาสมุทร เป็นต้น ระบบนิเวศน้ำจืด เช่น ระบบนิเวศแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง เป็นต้น

ระบบนิเวศบนบก เช่น ระบบนิเวศป่าไม้ ทุ่งหญ้า ทะเลทราย เป็นต้น

○ **2.ระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น** ระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ระบบนิเวศเมือง ระบบนิเวศแหล่งเกษตร ระบบนิเวศแหล่งอุตสาหกรรม เป็นต้น

ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

○ในระบบนิเวศสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อกัน เช่น ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ดิน น้ำ แสงสว่าง อากาศ แร่ธาตุ ความชื้น อุณหภูมิ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิต ก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นกัน ระบบนิเวศที่มีความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตจะก่อให้เกิดสมดุลในธรรมชาติ

○สิ่งมีชีวิตหลายชนิดอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิตและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ทั้งในลักษณะพึ่งพอาศัยกันในรูปแบบต่างๆ เช่น การเื้ออประโยชน์ต่อกัน การแก่งแย่งแข่งขันกัน เป็นศัตรูต่อกันและที่สำคัญที่สุด คือเป็นอาหารซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการถ่ายทอดพลังงานแก่กันในระบบนิเวศ โดยผ่านการกินกันเป็นทอดๆ ตามลำดับเรียกว่าห่วงโซ่อาหาร (food chain) ห่วงโซ่อาหารอาจจะสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนในรูปแบบของสายใยอาหาร (food web) ถ้าพิจารณาความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศแบบต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กันอย่างหลากหลาย เราแบ่งชนิดความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศได้หลายรูปแบบดังนี้

○ความสัมพันธ์ด้านอาหาร

ความสัมพันธ์ด้านอาหาร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.ผู้ผลิต (producer) คือ สิ่งมีชีวิตที่สามารถสร้างอาหารได้เอง ทำหน้าที่เป็นแหล่งอาหารทั้งทางตรงและทางอ้อมในระบบนิเวศ เช่น กลุ่มพืช สามารถสร้างอาหารได้เองโดยกระบวนการสังเคราะห์

ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

(ต่อ)

2. ผู้บริโภค (consumer) คือ สิ่งมีชีวิตที่สร้างอาหารเองไม่ได้ สิ่งมีชีวิตพวกนี้จะกินสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เป็นอาหาร เป็นผู้บริโภคนั่นเอง เช่น สัตว์ต่างๆ ซึ่งเราแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ผู้บริโภคพืชเป็นอาหาร ได้แก่ วัว ควาย ม้า ช้าง ฯลฯ ผู้บริโภคสัตว์เป็นอาหาร เช่น เสือ สิงโต เหี้ย ยว งู ฯลฯ ผู้บริโภคทั้งพืชและสัตว์เป็นอาหาร เช่น คน สุนัข นก แมว และผู้บริโภคซากพืช ซากสัตว์เป็นอาหาร เช่น ไส้เดือน นกแร้ง ปลวก ฯลฯ

3. ผู้ย่อยอินทรีย์สาร (decomposer) เป็นสิ่งมีชีวิตที่สร้างอาหารเองไม่ได้ จะบริโภคอาหารโดยการย่อยสลายสิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่ตายลงเป็นอาหาร ได้แก่ พวกจุลินทรีย์ เป็นต้น

◦ ความสัมพันธ์กันตามภาวะการล่าเหยื่อ

ความสัมพันธ์กันตามภาวะการล่าเหยื่อ (predation) เป็นความสัมพันธ์พื้นฐานในการหาอาหารของสิ่งมีชีวิต คือ

1. ผู้ล่า (predator) เป็นฝ่ายที่ได้รับประโยชน์ จะมีขนาดใหญ่กว่า แข็งแรงกว่าอีกฝ่ายที่เสียประโยชน์

2. เหยื่อ (prey) เป็นฝ่ายที่เสียประโยชน์เพราะถูกกินเป็นอาหาร จะมีขนาดเล็กกว่าอ่อนแอกว่า เช่น สิงโตล่ากวาง แมวจับหนู เหี้ยล่ากระต่าย นกกินหนอน งูกินนก เหี้ยวกินงู เป็นต้น

◦ ความสัมพันธ์ด้านผลประโยชน์

1. ภาวะปรสิต (parasitism) เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่ฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์ อีกฝ่ายเสียประโยชน์ โดยฝ่ายที่ได้รับประโยชน์จะอาศัยอยู่ในร่างกายของผู้เสียประโยชน์ เรียกว่าสิ่งมีชีวิตที่ได้รับประโยชน์ว่า ปรสิต (parasite) และเรียกสิ่งมีชีวิตที่เสียประโยชน์ว่า ผู้ถูกอาศัย (host) โดยปรสิตจะแย่งอาหารหรือกินบางส่วนของร่างกายผู้ถูกอาศัย เช่น กาฝากบนต้นไม้ กาฝากเป็นปรสิตได้รับอาหารจากต้นไม้ที่อยู่อาศัย ฝ่ายต้นไม้จะเสียประโยชน์เพราะถูกแย่งอาหารไป

ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

(ต่อ)

2.ภาวะอิงอาศัย (commensalism) เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ เช่น เฝิร์น กล้วยไม้ พลุต่าง ที่เกาะบนเปลือกต้นไม้ จะใช้ต้นไม้เป็นแหล่งที่อยู่และให้ความชื้นโดยไม่เบียดเบียนอาหารจากต้นไม้เลย

3.ภาวะการได้ประโยชน์ร่วมกัน (protocooperation) เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต 2 ชนิดที่อาศัยอยู่ร่วมกันต่างฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน แต่เมื่อแยกออกจากกันแต่ละฝ่ายสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง เช่น ผีเสื้อกับดอกไม้ นกเอี้ยงบนหลังควาย มดดำกับเพลี้ย ชีแอนนีโมนีที่เกาะอยู่บนหลังปูเสฉวน เป็นต้น

4.ภาวะพึ่งพากัน (mutualism) เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่ทั้งสองฝ่ายต่างพึ่งพาอาศัยอยู่ด้วยกัน ต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน หากแยกออกจากกันไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น แบคทีเรียไรโซเบียมที่อาศัยอยู่ที่ปมรากพืชตระกูลถั่ว โดยแบคทีเรียไรโซเบียมจะจับไนโตรเจนจากอากาศแล้วเปลี่ยนเป็นสารประกอบไนเตรด ส่วนแบคทีเรียได้พลังงานจากการสลายสารอาหารที่อยู่ในรากพืช รากกับสาหร่ายที่อยู่ร่วมกันเป็นไลเคน โดยสาหร่ายสร้างอาหารได้เองแต่ต้องอาศัยความชื้นจากเชื้อรา ส่วนราก็อาศัยดูดอาหารที่สาหร่ายสร้างขึ้นและให้ความชื้นกับสาหร่าย

5.ภาวะมีการย่อยสลาย (saprophuistm) เป็นความสัมพันธ์ที่สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งได้รับประโยชน์จากซากของสิ่งมีชีวิตอีกชนิดหนึ่ง ได้แก่ จุลินทรีย์ เช่น แบคทเรีย รา และเห็ด

องค์ประกอบของระบบนิเวศ

ระบบนิเวศมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ส่วนประกอบที่ไม่มีชีวิต(abiotic component) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 อนินทรีย์สารเช่น คาร์บอน ไนโตรเจน คาร์บอนไดออกไซด์ น้ำและออกซิเจน เป็นต้น

1.2 อินทรีย์สารเช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต และไขมัน เป็นต้น

1.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพเช่น แสง อุณหภูมิ ความเป็นกรด เป็นด่าง ความเค็มและความชื้น เป็นต้น

2. ส่วนประกอบที่มีชีวิต(biotic component) แบ่งออกได้เป็น

2.1 ผู้ผลิต(producer) คือ พวกที่สามารถนำเอาพลังงานจากแสงอาทิตย์มาสังเคราะห์อาหารขึ้นได้เองจากแร่ธาตุและสสารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ พืชสีเขียว แพลงค์ตอนพืช และแบคทีเรียบางชนิด พวกผู้ผลิตนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นส่วนเริ่มต้นและเชื่อมต่อระหว่างส่วนประกอบที่ไม่มีชีวิตอื่นๆ ในระบบนิเวศ

2.2 ผู้บริโภค(consumer) คือ พวกที่ได้รับอาหารจากการกินสิ่งมีชีวิตอื่นๆ อีกทอดหนึ่ง ได้แก่ พวกสัตว์ต่างๆ แบ่งได้เป็น

– ผู้บริโภคปฐมภูมิ (primary consumer) เป็นสิ่งมีชีวิตที่กินพืชเป็นอาหาร เช่น กระจ่าง วัว ควาย และปลาที่กินพืชเล็กๆ ฯลฯ

– ผู้บริโภคทุติยภูมิ (secondary consumer) เป็นสัตว์ที่ได้รับอาหารจากการกินเนื้อสัตว์

ที่กินพืชเป็นอาหารเช่น เสือ สุนัขจิ้งจอก ปลากินเนื้อ ฯลฯ

– ผู้บริโภคตติยภูมิ (tertiary consumer) เป็นสัตว์ที่กินทั้งสัตว์ กินพืช และสัตว์กินสัตว์ นอกจากนี้ ยังได้แก่สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในระดับขั้นการกินสูงสุด ซึ่งหมายถึงสัตว์ที่ไม่ถูกกินโดยสัตว์อื่นๆ ต่อไป เป็นสัตว์ที่อยู่ในอันดับสุดท้ายของการกินเป็นอาหาร เช่น มนุษย์

องค์ประกอบของระบบนิเวศ (ต่อ)

2.3 ผู้ย่อยสลาย (decomposers) เป็นพวกที่ไม่สามารถปรุงอาหารได้แต่จะกินอาหารโดยการผลิตเอนไซม์ออกมาย่อยสลายแร่ธาตุต่างๆ ในส่วนประกอบของสิ่งมีชีวิตให้เป็นสารโมเลกุลเล็ก แล้วจึงดูดซึมไปใช้เป็นสารอาหารบางส่วน ส่วนที่เหลือปลดปล่อยออกไปสู่ระบบนิเวศ ซึ่งผู้ผลิตจะสามารถเอาไปใช้ต่อไป

จึงนับว่าผู้ย่อยสลายเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สารอาหารสามารถหมุนเวียนเป็นวัฏจักรได้

ปัจจัยต่าง ๆ ในระบบนิเวศที่มีผลทำให้การดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยทางชีวภาพ (Biological Factors) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นสิ่งมีชีวิตในด้านชนิดและปริมาณที่มีความสัมพันธ์กันทางด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ อาจเป็นความสัมพันธ์กันในกลุ่มสิ่งมีชีวิตเดียวกัน เช่นการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ผึ้ง ไชลอง เช่น ช้าง ลิง ต่อ แตน มด ทั้งยังมีผลดีและผลเสีย ผลดีคือช่วยลดอัตราการสร้างศัตรูช่วยให้เกิดการจัดระบบภายในกลุ่ม และเพิ่มโอกาสในการเพิ่มจำนวนสิ่งมีชีวิตแต่ก็มีข้อเสียคือ ทำให้เกิดการแข่งขันในด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย

2. ปัจจัยทางกายภาพ(Physical Factors) หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตในแหล่งที่อยู่อาศัย ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศซึ่งได้แก่

2.1 อุณหภูมิ (Temperature) 2.2 แสงสว่าง (Light)

2.3 น้ำและความชื้น (Water And Humidity) 2.4 ก๊าซในบรรยากาศ(Atmospheric Gasses)

2.5 ความเป็นกรดเบส

2.6 เคลือแร่

2.7 กระแสน้ำและความดัน

2.8 ดิน (Soil)

2.9 ไฟ (Fire Factor)

องค์ประกอบของระบบนิเวศ

○ระบบนิเวศทุก ๆ ระบบจะมีโครงสร้างที่กำหนดโดยชนิดของสิ่งมีชีวิตเฉพาะอย่าง ที่อยู่ในระบบนั้น ๆ โครงสร้างประกอบด้วยจำนวนและชนิดของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เหล่านี้ และการกระจายตัวของมันถึงแม้ว่าระบบนิเวศบนโลกจะมีความหลากหลายแต่มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันคือประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ

1. ส่วนประกอบที่ไม่มีชีวิต (Abiotic component) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 อนินทรีย์สาร เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์ น้ำและออกซิเจน เป็นต้น

1.2 อินทรีย์สาร เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต และไขมัน เป็นต้น

1.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น แสง อุณหภูมิ ความเป็นกรดเป็นด่าง ความเค็ม และความชื้น เป็นต้น

2. ส่วนประกอบที่มีชีวิต (Biotic component) แบ่งออกได้เป็น

2.1 ผู้ผลิต (producer) คือ พวกที่สามารถนำเอาพลังงานจากแสงอาทิตย์มาสังเคราะห์อาหารขึ้นได้เอง จากแร่ธาตุและสารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ พืชสีเขียว แพลงก์ตอนพืช และแบคทีเรียบางชนิด พวกผู้ผลิตนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นส่วนเริ่มต้นและเชื่อมต่อระหว่างส่วนประกอบที่ไม่มีชีวิตกับส่วนที่มีชีวิตอื่น ๆ ในระบบนิเวศ

2.2 ผู้บริโภค (consumer) คือ พวกที่ได้รับอาหารจากการกินสิ่งที่มีชีวิตอื่น ๆ อีกทอดหนึ่ง ได้แก่พวกสัตว์ต่าง ๆ แบ่งได้เป็น

ผู้บริโภคปฐมภูมิ (primary consumer) เป็นสิ่งมีชีวิตที่กินพืชเป็นอาหาร เช่น กระจง หนู วัว ควาย และปลาที่กินพืชเล็ก ๆ ฯลฯ

องค์ประกอบของระบบนิเวศ (ต่อ)

ผู้บริโภคทุติยภูมิ (secondary consumer) เป็นสัตว์ที่ได้รับอาหารจากการกินเนื้อสัตว์ที่ กินพืชเป็นอาหาร เช่น เสือ สุนัขจิ้งจอก ปลา กินเนื้อ ฯลฯ

ผู้บริโภคตติยภูมิ (tertiary consumer) เป็นพวกที่กินทั้งสัตว์กินพืช และสัตว์กินสัตว์ นอกจากนี้ยังได้แก่สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในระดับขั้นการกินสูงสุดซึ่งหมายถึงสัตว์ที่ไม่ถูกกินโดยสัตว์อื่น ๆ ต่อไป เป็นสัตว์ที่อยู่ในอันดับสุดท้ายของการถูกกินเป็นอาหาร เช่น มนุษย์

2.3 ผู้ย่อยสลาย (decomposer) เป็นพวกไม่สามารถปรุงอาหารได้ แต่จะกินอาหารโดย การผลิตเอนไซม์ออกมาย่อยสลายแร่ธาตุต่าง ๆ ในส่วนประกอบของสิ่งที่มีชีวิตให้เป็นสารโมเลกุลเล็ก แล้วจึงดูดซึมไปใช้เป็นสารอาหารบางส่วน ส่วนที่เหลือปลดปล่อยออกไปสู่ระบบนิเวศ ซึ่งผู้ผลิตจะสามารถเอาไปใช้ต่อไป จึงนับว่าผู้ย่อยสลายเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สารอาหารสามารถหมุนเวียนเป็นวัฏจักรได้

แบบทดสอบ หน่วยที่ 4

1. ข้อใด ไม่ จัดเป็นระบบนิเวศ

ก. บ่อน้ำที่มีสิ่งมีชีวิตอยู่เต็มข. สนามกีฬาในโรงพละ

ค. สนามหญ้าและสระน้ำหน้าโรงเรียน ง. อุทยานแห่งชาติและป่า

สงวน

2. ระบบนิเวศที่ใหญ่ที่สุด คือ

ก. ขอนไม้ ข. ท่งหญ้า ค. ทะเล

ง. โลกของสิ่งมีชีวิต

3. ข้อใดคือความหมายของระบบนิเวศ

ก. สถานที่ซึ่งมีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่

ข. สิ่งต่างๆ ที่อยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิต

ค. กลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่อยู่รวมกันในแต่ละแห่ง

ง. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่อยู่รวมกันในแหล่งที่อยู่เดียวกัน

4. โครงสร้างของระบบนิเวศประกอบด้วยปัจจัยใหญ่ๆ 2 ประการ คือ

ก. ปัจจัยทางบกและน้ำข. ปัจจัยทางน้ำและอากาศ

ค. ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ ง. ปัจจัยทางกายภาพและเสถียรภาพ

5. สิ่งแวดล้อมในข้อใดเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

ก. ต้นไม้ ข. เชื้อรา ค. สัตว์ป่า ง. น้ำ

แบบทดสอบ หน่วยที่ 4 (ต่อ)

6. ทรัพยากรธรรมชาติสิ้นเปลือง หมายถึงข้อใด

ก. ทรัพยากรธรรมชาติที่เมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถทำหรือสร้างให้เกิดขึ้นมาใหม่ในชั่วชีวิตมนุษย์ได้

ข. ทรัพยากรธรรมชาติที่เราไม่สามารถหาสิ่งอื่นซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายกันมาทดแทนได้

ค. ทรัพยากรธรรมชาติที่มีราคาแพงและใช้หมดไปได้โดยง่าย

ง. ทรัพยากรธรรมชาติที่เมื่อเปลี่ยนรูปไปแล้วไม่สามารถทำให้เหมือนเดิมได้อีก

7. ข้อใดที่มีทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถสร้างทดแทนได้ และทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป

ก. น้ำมัน เหล็ก ทองคำ วาฬ ข. ทองแดง ตะกั่ว เงิน ดีบุก

ค. มะค่าโมง ตะเคียนทอง ไม้ไผ่ จุลาม ง. กุ้งมังกร ปลิงทะเล ขาวโพลี มะพร้าว

8. ข้อใดเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุด

ก. การบุกเบิกป่าชายเลนเพื่อเพิ่มพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ข. การเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรโดยใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากติดต่อกัน

ค. การปฏิบัติตามผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น

ง. การปล่อยป่าไม้ให้อยู่ตามธรรมชาติ โดยไม่มีการตัดเลย เพื่อเป็นการรักษาต้นน้ำลำธาร

9. ข้อใดอธิบายความหมายของสิ่งแวดล้อมได้ถูกต้องที่สุด

ก. สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ข. สิ่งต่างๆ ที่มีความเหมาะสมต่อมนุษย์

ค. ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเราทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ง. ทุกสิ่งที่ประกอบกันเป็นโลกและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับ ป่าไม้ ดิน น้ำ อากาศ

10. สิ่งแวดล้อมอาจแบ่งได้เป็นกี่ประเภท

ก. 2 ประเภท ข. 3 ประเภท ค. 4 ประเภท ง. 5 ประเภท

ใบงาน หน่วยที่ 4

1. สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประเภทของระบบนิเวศมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

.....

เรื่อง การท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศของประเทศไทย

1.1 บทบาททางการท่องเที่ยว

- 1.1.1 บทบาททางการท่องเที่ยวต่อสังคมและเศรษฐกิจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 1.1.2 บทบาท
- 1.1.3 บทบาทของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว
- 1.1.4 บทบาทของประชาชนในพื้นที่

1.2 ประเภทและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

- 1.2.1 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2.2 การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2.3 ผลกระทบของการท่องเที่ยว
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย

1.3 แหล่งกำเนิดของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 1.3.1 อุทยานแห่งชาติ
- 1.3.2 วนอุทยานแห่งชาติ
- 1.3.3 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติอุทยานแห่งชาติทางทะเล
- 1.3.4 ความแตกต่างระหว่างอุทยานแห่งชาติและวนอุทยานแห่งชาติ

1.4 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทอุทยานแห่งชาติ

- 1.4.1 อุทยานแห่งชาติภาคเหนือ
- 1.4.2 อุทยานแห่งชาติภาคตะวันออก
- 1.4.3 อุทยานแห่งชาติภาคกลางและภาคตะวันออก
- 1.4.4 อุทยานแห่งชาติภาคใต้

1.5 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทวนอุทยานแห่งชาติ

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ

แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attractions)

หรือที่เกิดจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ (climate) ทิวทัศน์ที่สวยงาม (Scenery) และสัตว์ป่า (Wildlife) นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเหล่านี้จะต้องได้รับการดูแลและบำรุงรักษาเป็นอย่างดีจากทุกๆ ฝ่าย เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์อาจทำลายความงามอันทรงคุณค่าเหล่านี้ได้ลง

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured Attractions)

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกันข้ามกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เมืองขนาดใหญ่ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชมสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน สถานที่ราชการก่อสร้างขึ้น เช่น พระราชวังหรืออาคารเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ

3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

มีกลุ่มนักท่องเที่ยวอีกจำนวนไม่น้อยที่สนใจในความรุ่งเรืองแห่งอารยธรรมในอดีต หรือวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อย รวมถึงพิธีกรรม พิธีการงานฉลองรื่นเริงต่างๆ ศิลปะการแสดง ดนตรี เพลงพื้นบ้าน

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. การเดินเส้นทางธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติ (nature trail) หมายถึง เส้นทางที่กำหนดไว้ หรือแนะนำให้นักท่องเที่ยวเดินชมสภาพธรรมชาติของพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใด เช่น บริเวณป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าชายเลน ป่าพรุ ทั้งนี้เพื่อมิให้นักท่องเที่ยวหลงทาง หรือเดินสะเปะสะปะไปเหยียบย่ำทำลายพืชพรรณไม้ หรือได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุตามเส้นทางเดิน จะมีเครื่องหมายบอกทาง รวมทั้งมีป้ายแนะนำชื่อพรรณไม้ต่างๆ และสิ่งให้นักท่องเที่ยวควรทราบในสถานที่นั้น มีการทำเส้นทางให้เดินได้อย่างสะดวกสบายพอสมควร และไม่เกิดอันตราย

2. การส่องสัตว์/ดูนก

เป็นการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาพฤติกรรมของสัตว์ป่าและนกชนิดต่างๆ ในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของมัน โดยการมองจากกล้องส่องทางไกล การส่องไฟฉายในช่วงเวลากลางคืน และการถ่ายภาพ บริเวณพื้นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด และอุทยานนกน้ำ รวมทั้งสถานที่บางแห่งซึ่งมีนกย้ายถิ่นตามฤดูกาลบินมาเกาะอาศัยอยู่เป็น จำนวนมาก

3. การสำรวจถ้ำ/น้ำตก

เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นิยมกันมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยว

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ (ต่อ)

4. การปีนเขา/ไต่เขา

เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เคยชิน และเพิ่งจะเริ่มนำเข้ามาเผยแพร่ โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เมื่อไม่นานมานี้ ต้องอาศัยประสบการณ์ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังต้องมีเครื่องมือ และอุปกรณ์ช่วย ปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทนี้ มีทำกันบ้างตามหน้าผาชั้นบริเวณชายฝั่งทะเลบางแห่ง ในภาคใต้ของประเทศ

5. การล่องแก่ง

ลำน้ำบางสายที่มีแก่งหินพาดผ่านกลางลำน้ำ ทำให้น้ำไหลเชี่ยวมากเป็นพิเศษ หรืออาจมีโขดหินโผล่พ้นพื้นน้ำ กั้นขวางทางเป็นตอนๆ ลักษณะเช่นนี้ ทำให้เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ที่เรียกว่า การล่องแก่ง (rapids shooting) โดยนักท่องเที่ยวนั่งในเรือยางขนาดเล็ก หรือบนแพไม้ไผ่ ล่องไปตามลำน้ำที่น้ำไหลเชี่ยวกราก

6. การนั่งเรือ/แพชมภูมิประเทศ

เป็นการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนสบายๆ ซึ่งเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ที่มีแม่น้ำลำคลองเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวได้ชมภูมิประเทศตามสองฝั่งลำน้ำ และสังเกตดูชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นๆ การนั่งเรือชมภูมิประเทศยังครอบคลุมไปถึงการท่องเที่ยว ในบริเวณอ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ และในท้องทะเลด้วย

7. การพายเรือแคนู/เรือคายัก

เรือแคนู (canoe) และเรือคายัก (kayak) เป็นรูปแบบของเรือพายที่นำมา

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ (ต่อ)

8. การขี่ม้า/นั่งช้าง

การขี่ม้า หรือนั่งช้าง เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ที่สร้างความสนุกสนานตื่นเต้นให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ โดยเฉพาะการนั่งช้าง ซึ่งเหมาะสำหรับการเข้าไปในบริเวณป่า อันเป็นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์

9. การขี่รถจักรยานชมภูมิประเทศ

การขี่รถจักรยานชมภูมิประเทศ ให้ทั้งความเพลิดเพลินในการชมภูมิประเทศสองข้างทาง และการออกกำลังกาย จึงเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวในวัยหนุ่มวัยสาว ปัจจุบันมีรถจักรยานที่ออกแบบให้ขี่ได้คล่องแคล่ว และเบาแรง เหมาะสำหรับการเดินทางในระยะไกล และการเดินทางขึ้นลงตามลาดเขา เรียกชื่อรถจักรยานดังกล่าวว่า รถจักรยานเสือภูเขา

10. การกางเต็นท์นอนพักแรม

การกางเต็นท์นอนพักแรมเป็นกิจกรรมที่นิยมทำกัน ในบริเวณอุทยานแห่งชาติ หรือในสถานที่ ซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้โดยเฉพาะ เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนกลางคืน อาจมีกิจกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น การส่องสัตว์ การสังสรรค์รอบกองไฟ หรือการเล่นแคมป์ไฟ (campfire) การดูดาว

11. การดำน้ำในทะเล

การดำน้ำในทะเล เพื่อดูปะการัง พืชน้ำ และปลาสวยงามใต้น้ำ เป็นกิจกรรม

บทบาทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว

1. บทบาทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ดีควรปฏิบัติดังนี้

1. นักท่องเที่ยวต้องเรียนรู้กฎพื้นฐานของการท่องเที่ยว ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับ ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น ห้ามถ่ายรูปในพระที่นั่งวิมานเมฆ แต่งกายสุภาพเวลาเข้าชมวัดพระแก้ว ห้ามเด็ดดอกไม้ ในอุทยานแห่งชาติ ห้ามสวมรองเท้าเข้าไปในวัด ห้ามพกอาวุธ เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งข้อมูลของสถานที่ที่จะไปล่วงหน้า รู้วัตถุประสงค์ในการไปเพื่อจะได้เตรียมตัวให้พร้อม เหมาะสม ปลอดภัย

2. การให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น ไปเที่ยวทะเลไม่เก็บหอย หิน ทराຍ ปะการัง ไม่สนับสนุนซื้อสัตว์ทะเลที่หายากที่ชาวบ้านเอามาขายหรือไปเที่ยวป่า ก็ไม่ตัดไม้ ไม่เด็ดดอกไม้ ไม่ล่าสัตว์ ไม่เก็บเอาของมาเป็นที่ระลึก ไม่ทิ้งขยะ หรือทำความสกปรกในป่า เช่น ขวดน้ำพลาสติก ควรนำภาชนะที่ไม่ก่อให้เกิดขยะเข้าไปในป่า ถ้าจำเป็นต้องนำไป ก็ควรนำกลับออกมาด้วย (ถ้าเป็นภาชนะที่ไม่สามารถทำลาย หรือย่อยสลายเองได้ตามธรรมชาติ) ไม่ทำให้สัตว์ตกใจเช่น ขับรถเข้าไปหรือเล่นดนตรีที่มีเสียงดัง ระวังเรื่องไฟฟ้าในการประกอบอาหารต้องดับให้สนิท

3. การปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่มทัวร์ เชื่อฟังคำแนะนำของมัคคุเทศก์ เช่น ใส่ร่มชูชีพเวลาไปเที่ยวทางน้ำ แต่งกายให้รัดกุม ไม่ดื่มสุราสิ่ง

บทบาทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว (ต่อ)

2. บทบาทของเจ้าของท้องถิ่น

วัฒนธรรมของไทย คือ เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ แสดงว่า คนไทยมีการแสดงออกถึงความเป็นคนเมตตา เป็นมิตร ให้การต้อนรับด้วยรอยยิ้มอันอบอุ่น สมคำกล่าวที่ว่า สยามเมืองยิ้ม เช่น ให้ที่พัก เลี้ยงข้าวปลาอาหาร แสดงการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

1. ให้ความช่วยเหลือ เมื่อประสบอุบัติเหตุ ประสพภัย แสดงน้ำใจ เช่น ช่วยเหลือเบื้องต้น แจกความกับตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มิใช่ ขโมยของจากผู้บาดเจ็บ เช่น ที่สุพรรณบุรี กรณีเครื่องบินเลาต้าแอร์ตก หรือ จีปล้นฆ่าข่มขืนนักท่องเที่ยว หลอกหลงให้ชื่อของที่ระลึกที่ไม่มีคุณภาพ ทำตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดี เลิกปล้น ฆ่า จี้ นักท่องเที่ยว

2. ช่วยอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม การขายแหล่งท่องเที่ยว โดยที่ไม่มีการทำนุบำรุง ไม่นาน ก็กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม นักท่องเที่ยวก็ไม่มา ไปที่อื่น ต้องทำนุบำรุงอนุรักษ์ให้คงอยู่ตราบนานเท่านาน เช่น น้ำตกแห่งหนึ่งไม่มีการรณรงค์เรื่องการทิ้งขยะ ปรากฏว่าขยะจากนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นทิ้งกันเต็ม หน่วยราชการไม่มาเก็บขยะ ทำให้น้ำสกปรก ต้นไม้ใหญ่ตัดทำเป็นร้านค้า ร้านอาหารล้าเข้าไปใน

อุทยานแห่งชาติ (NATIONAL PARK)

- **อุทยานแห่งชาติ (National Park)** หมายถึง พื้นที่ที่สงวนไว้ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะ ป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม และมหัศจรรย์อันเป็นที่ดึงดูดตาตรึงใจแก่ผู้พบเห็นให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมิให้ถูกให้ ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปและถูกใช้ไปในทางที่ผิด เพื่อรักษาสมบัติของธรรมชาติไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง ๆ ได้ชมได้ศึกษา ค้นคว้าธรรมชาตินั้น ๆ ต่อไป
- อุทยานแห่งชาติ ตามหลักสากล จะมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร หรือ 6250 ไร่ และที่สำคัญที่สุดในอุทยานแห่งชาติ จะต้องมียุทธศาสตร์ธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งเป็นจุดเด่นที่สนใจหลายแห่ง เพื่อที่จะดึงดูดประชาชนให้ไปเที่ยวพักผ่อนกันมากที่สุด
- **อุทยานแห่งชาติ (อังกฤษ: national park)** คือ อุทยาน (park) ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการ**สงวนรักษา** มักเป็นแหล่งสงวนที่ดินทางธรรมชาติ ที่ดินทางธรรมชาติ หรือที่ดินที่สร้างขึ้น ตามประกาศหรืออยู่ในความครอบครองของ**รัฐเอกราช** แม้ประเทศแต่ละแห่งจะนิยามอุทยานแห่งชาติของตนไว้ต่างกัน แต่มีแนวคิดร่วมกัน คือ การสงวนรักษา "ธรรมชาติแบบป่า" (wild nature) ไว้เพื่อคนรุ่นหลัง และเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความภาคภูมิใจของชาติ^[1] ส่วนในระดับสากลนั้น องค์การระหว่างประเทศชื่อ "**สหภาพระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ**" หรือ "**ไอยูซีเอ็น**" (International Union for Conservation of Nature: IUCN) และหน่วยงานในสังกัด คือ **คณะกรรมการโลกว่าด้วยพื้นที่คุ้มครอง** (World Commission on Protected Areas) เป็นผู้พิจารณาอุทยานแห่งชาติ

- ในสหรัฐ แม้มีการเสนอเกี่ยวกับประเภทของอุทยานแห่งชาติมาก่อนแล้ว แต่มีการจัดตั้ง "อุทยานแห่งชาติหรือพื้นที่รื่นรมย์เพื่อประโยชน์และความเพลิดเพลินของประชาชน" (public park or pleasuring-ground for the benefit and enjoyment of the people) เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1872 คือ **อุทยานแห่งชาติเยลโลว์สโตน** (Yellowstone National Park)^[2] เยลโลว์สโตนไม่ได้รับการเรียกขานในกฎหมายว่า เป็นอุทยานแห่งชาติ แต่ในทางปฏิบัติถือกันว่าเป็นอุทยานแห่งชาติ^[3] และถือกันอย่างกว้างขวางว่า เป็นอุทยานแห่งชาติที่แรกในโลก และเป็นอุทยานแห่งชาติที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ส่วนพื้นที่คุ้มครองที่เก่าแก่ที่สุดนั้น คือ **ป่าสงวนโทเบโกเมนริดจ์** (Tobago Main Ridge Forest Reserve) จัดตั้งใน ค.ศ. 1776 กับเขตโดยรอบ คือ **ภูเขาบอดจ์ขาน** (Bogd Khan Mountain) จัดตั้งใน ค.ศ. 1778 ซึ่งเป็นเวลาเกือบหนึ่งร้อยปีก่อนเยลโลว์สโตน^{[4][5]} สถานที่ที่กฎหมายสหรัฐเรียกอย่างเป็นทางการว่า "อุทยานแห่งชาติ" เป็นที่แรก คือ **อุทยานแห่งชาติแมกเคนอว์** (Mackinac National Park) จัดตั้งใน ค.ศ. 1875 ต่อมาใน ค.ศ. 1879 มีการจัดตั้งราชอุทยานแห่งชาติ (Royal National Park) ใน**ออสเตรเลีย** จึงถือเป็นอุทยานแห่งชาติที่เก่าแก่ที่สุดเป็นอันดับสามของโลก^[6] อย่างไรก็ตาม ใน ค.ศ. 1895 มีการแปรสถานะแมกเคนอว์จาก อุทยานแห่งชาติ เป็น อุทยานแห่งรัฐ (state park) โดยโอนกรรมสิทธิ์จากรัฐบาลระดับชาติไปให้รัฐบาลท้องถิ่นของรัฐมิชิแกนแทน^[7] ดังนั้นจึงมีผู้ถือว่า ราชอุทยานของออสเตรเลียเป็นอุทยานแห่งชาติอันเก่าแก่เป็นอันดับที่สองของโลก^{[7][8][9]} ครั้น ค.ศ. 1911 **แคนาดา**จัดตั้งหน่วยงานชื่อ "**อุทยานแคนาดา**" (Parks Canada) ขึ้นดูแลอุทยานแห่งชาติ นับเป็นหน่วยราชการแห่งแรกของโลกที่จัดตั้งขึ้นเพื่องานด้านอุทยานแห่งชาติ^[10]

- อุทยานแห่งชาติขนาดใหญ่ที่สุดในโลกตามนิยามของไอยูซีเอ็น คือ

วนอุทยาน (FOREST PARK)

วนอุทยาน (Forest park) หมายถึงสถานที่ หรือ ป่าที่มีลักษณะภูมิประเทศที่งดงาม มีความสำคัญในระดับท้องถิ่น อยู่ไม่ห่างไกลจากชุมชนมากนัก มีจุดเด่น มีความสวยงามตามธรรมชาติเช่น มีมี**หมู่**ไม้ที่งดงาม มีน้ำตก หน้าผา ภูเขา ตลอดจนมีธรรมชาติโดยรอบที่เหมาะสมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ วนอุทยานส่วนมากจะมีเนื้อที่ไม่ใหญ่มาก โดยมักจะขนาดเล็กกว่า**อุทยานแห่งชาติ** (National Park)

จากข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช วนอุทยานในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 109 แห่งกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย

หลักเกณฑ์การจัดตั้งวนอุทยาน

1. พื้นที่นั้นจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดกว้างใหญ่เพียงพอที่จะรักษาสถานะทางนิเวศวิทยาของพื้นที่ไว้ได้ ซึ่งตามหลักสากลได้กำหนดมาตรฐานไว้ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร แต่ทั้งนี้ก็ไม่เป็นเกณฑ์ตายตัว ขึ้นอยู่กับคุณค่าของพื้นที่ที่สำคัญ
2. พื้นที่นั้นจะต้องประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า หรือมีพืช สัตว์ ที่น่าสนใจและหายาก มีทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม หรือมีปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น่าสนใจ หรือมีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์หาได้ยาก หรือมีประวัติความเป็นมา ที่มีคุณค่าในด้านการประวัติศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์

วนอุทยาน (FOREST PARK)

(ต่อ)

4. พื้นที่ที่จัดตั้งเป็นวนอุทยาน จะต้องมียัตถุประสงค์เพื่อ

4.1 เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

4.2 เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า วิจัย ทางวิชาการในเรื่องของธรรมชาติวิทยา และนิเวศวิทยา

4.3 เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนของประชาชนทั่วไป ทั้งในปัจจุบันและอนาคต อย่างต่อเนื่องและถาวรตลอดไป

คำแนะนำการใช้เข้าไปเที่ยวในวนอุทยาน

- ต้องปฏิบัติตามกฏระเบียบที่วนอุทยานกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
- ไม่ส่งเสียงดัง เพื่อไม่ให้รบกวนผู้อื่นหรือสัตว์ป่า
- ไม่นำสิ่งของใดๆออกมาจากวนอุทยาน ยกเว้นของที่นำเข้าไปและขยะ
- ต้องดูแลรักษาสภาพธรรมชาติให้เหมือนก่อนเราเข้าไป
- ไม่นำสัตว์เลี้ยงเข้าไปใน
- ไม่ก่อไฟในเขตวนอุทยาน เพื่อป้องกันมลพิษและไฟไหม้ป่า
- พบการกระทำผิดกฏของวนอุทยาน ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ทันที

ความแตกต่างระหว่างอุทยานแห่งชาติและ วนอุทยานแห่งชาติ

แบบทดสอบ หน่วยที่ 5

1. ข้อใดหมายถึง "แหล่งการท่องเที่ยว"

ก. Tourism Business

ข. Tourism resource

ค. Tourist Destination

ง. Tourist Spot

2. ข้อใดเป็นกิจกรรมเสริมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ก. Windsurfing

ข. Sailing

ค. Bird Watching

ง. Trekking

3. ข้อใดจัดอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

ก. สมชัยพาคุณแม่ไปวัดพระแก้ว

ข. ยุทธชัยไปเที่ยวเมือง

โบราณ

ค. อุทยานแห่งชาติเขาค้อ

ง. สมชาติพาครอบครัวไปต่าง

ประเทศ

4. ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจคือข้อใด

ก. การย้ายถิ่นของชนบท

ข. ปัญหาด้านอาชญากรรม

ค. การแก่งแย่งผลประโยชน์

ง. ปัญหาหญิงหรือชายขายบริการ

5. การลงทุนผลิตสินค้าและบริการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวใน

ท้องถิ่น ส่งผลอย่างไร ต่อเศรษฐกิจ

ก. ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

ข. เป็นแหล่งที่มาของเงินตรา

ต่างประเทศ

แบบทดสอบ หน่วยที่ 5 (ต่อ)

6. ข้อใดคือผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อสังคมและการเมือง

ก. ระดับค่าครองชีพสูงขึ้น

ข. การย้ายถิ่นของชนบท

ค. คุณภาพของแรงงาน

ง. การเปลี่ยนแปลงอาชีพ

7.อุทยานแห่งชาติแห่งชาติแม่วงก์ตั้งอยู่ในจังหวัดใด

ก.อุตรดิตถ์

ข.ลำปาง

ค.นครสวรรค์

ง.ลำพูน

8.ระบบนิเวศชายฝั่งและทะเล หมายถึงอะไร

ก. ระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับป่าต่างๆ

ข. ระบบนิเวศที่เป็นที่อยู่ของ

ต้นน้ำลำธาร

ค. ระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับชายหาดและทรัพยากรชายทะเล

ง. ไม่มี

ข้อใดถูก

9.อุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย

ก. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ข. ทรัพยากรการ

ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ค. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางกิจกรรมประเพณี

ง. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี

10.ข้อใดกล่าวผิด

ก. การท่องเที่ยวทำรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศเข้ามาใน

ประเทศ

ใบงาน หน่วยที่ 5

1. ให้นักศึกษาทำ Mind Map สรุปการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
2. ให้นักศึกษาทำ Mind Map สรุปบทบาทของประชาชนในพื้นที่
3. ให้นักศึกษาหาอธิบายความแตกต่างระหว่างอุทยานแห่งชาติและวนอุทยานแห่งชาติมาพอสังเขป
4. ให้นักศึกษาบรรยายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทยแต่ละภาค

คำอธิบายใบงาน : เขียนด้วยลายมือตนเองลงกระดาษและนำส่งใน mail : Plan.toy2016@gmail.com

หน่วยที่ 6

เรื่อง ทรัพยากรการท่องเที่ยว

- 1.1 ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.1.1 การจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.1.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทย
 - 1.1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ละภูมิภาค
- 1.2 ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.2.1 หลักในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว
 - 1.2.2 การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว
 - 1.2.3 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 - 1.2.4 ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 - 1.2.5 การพัฒนาสาธารณูปโภค
 - 1.2.6 แนวปฏิบัติในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 1.3 การปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว
 - 1.3.1 ความหมายของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.3.2 มารยาทในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) หมายถึง สิ่งหรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะ

คุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (Natural Tourism Resources)
2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ (Archeological and Historical resources)
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม (Art and Culture Tradition and Activities resources)

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (Natural Tourism Resources)

หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทั้งด้านชีวภาพและกายภาพ มีความสวยงาม ได้แก่ พื้นที่ป่า สัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ ชายหาด เกาะ แก่ง และปะการัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

1.2 วนอุทยาน (Forest Park) เป็นพื้นที่นันทนาการที่มีขนาดเล็กและมีความโดดเด่นน้อยกว่าอุทยานแห่งชาติ หากแต่ยังคงมีความสำคัญในแง่ของการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในท้องถิ่น ปัจจุบันประเทศไทยมีวนอุทยานในประเทศไทยทั้งสิ้น 112 แห่ง กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ วนอุทยานทั้งหมดอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ โดยบางส่วนอยู่ในสังกัดของสำนักงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary) ตามพระราชบัญญัติ คือ พื้นที่ซึ่งถูกกำหนดให้สงวนและรักษาไว้ให้ปลอดจากการจัดกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่อาจรบกวนถิ่นที่อยู่อาศัย และการดำรงชีวิตของสัตว์ป่ารวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ด้วย แต่เนื่องจากพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหลายแห่งมีองค์ประกอบของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าทางด้านนันทนาการสูง กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบจึงอนุญาตให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนหาความรู้ในพื้นที่ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันประเทศไทยมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทั้งสิ้น 56 แห่ง

1.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-hunting Area) หมายถึง อาณาบริเวณพื้นที่ที่ทางราชการได้กำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่ที่สัตว์ป่า โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่หายากหรือถูกคุกคามได้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นอย่างปลอดภัย สามารถดำรงพันธุ์ต่อไปได้ตามธรรมชาติ การจัดตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเป็นมาตรการหนึ่งในการอนุรักษ์สัตว์ป่า ปัจจุบันกรมป่าไม้ประกาศห้ามล่าสัตว์ไปแล้ว 60 แห่ง

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

1.5 สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) เป็นสถานที่ที่มีการจัดรวบรวมพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ที่มีคุณค่ามาปลูกไว้เป็นลำดับตามหมวดหมู่และตระกูล เพื่อการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ขยายพันธุ์ให้แก่ประชาชน โดยปกติมักมีการจัดตกแต่งพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนควบคู่ไปด้วย สวนพฤกษศาสตร์จึงจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกประเภทหนึ่งของประเทศ

1.6 สวนรุกขชาติ (Aboretum) เป็นบริเวณที่ปลูกพรรณไม้นานาชนิด โดยเฉพาะไม้ยืนต้น ที่มีค่าทางเศรษฐกิจและไม้ดอกซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น มักเขียนป้ายบอกชื่อสามัญและชื่อวิทยาศาสตร์ไว้ด้วย

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ (Archeological and Historical resources)

โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องที่เป็น

หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา ได้แก่

2.1 โบราณสถาน หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ เช่น โบสถ์ วิหาร วัง โดยมีอายุเก่าแก่กว่า

100 ปี ขึ้นไป

2.2 โบราณวัตถุ หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิลาจารึก โดยมีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี

2.3 ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน หมายถึง สถานที่ควรแก่การนับถือหรือควรแก่การบูชา เช่น วัด พระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

2.4 ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ หมายถึง วัตถุที่ควรแก่การบูชาและเคารพนับถือ

2.5 แหล่งประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น สถานที่กระทำยุทธหัตถี

ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดสุพรรณบุรี สุสานทหารสัมพันธมิตร จังหวัดกาญจนบุรี ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม
(Art and Culture Tradition

and Activities resources) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียม ประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงาน ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่าต่างๆ สวนสนุก สวนสัตว์ หรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การพายเรือ ขี่จักรยาน เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของภาค ต่างๆ ในประเทศไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บนคาบสมุทรอินโดจีน มีพรมแดนทางทิศตะวันออกติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศใต้ติดอ่าวไทยและมาเลเซีย ทิศตะวันตกกติดทะเลอันดามันและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ทิศเหนือติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเนื้อที่ทั้งหมด 513,000 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนทั้งสิ้น 77 จังหวัด

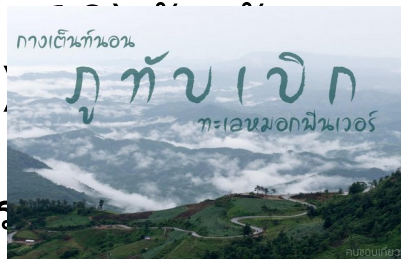
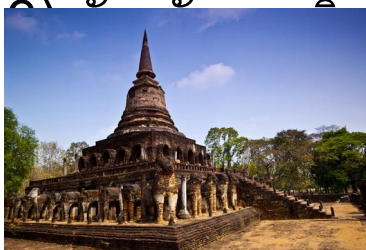

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ของภาคเหนือ

ภาคเหนือเป็นดินแดนที่ร่ำรวยด้วยภูมิประเทศที่งดงาม รายล้อมด้วยขุนเขาสลับซับซ้อนอันอุดมไปด้วยผืนป่า งดงามด้วยวัฒนธรรมประเพณีและอบอวลด้วยวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและมีภูเขาสลับซับซ้อน มีแม่น้ำที่สำคัญได้แก่ ปิง วัง ยม น่าน ไหลมารวมตัวกันที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเหนือประกอบด้วย 17 จังหวัดดังนี้

- 1) จังหวัดเชียงราย 2) จังหวัดเชียงใหม่ 3) จังหวัดน่าน
4) จังหวัดพะเยา 5) จังหวัดแพร่ 6) จังหวัดลำปาง
7) จังหวัดลำพูน 8) จังหวัดอุตรดิตถ์ 9) จังหวัดสุโขทัย
10) จังหวัดพิษณุโลก 11) จังหวัดพิจิตร 12) จังหวัดกำแพงเพชร
13) จังหวัดตาก 14) จังหวัดแม่ฮ่องสอน 15) จังหวัดยโสธร
16) จังหวัดชัยภูมิ 17) จังหวัดขอนแก่น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ของภาคกลาง

ภาคกลางเป็นดินแดนที่ราบลุ่มซึ่งมากมายด้วยท้องนา พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์สม
ฉายา "อู่ข้าวอู่น้ำ
ของประเทศไทย" มีโบราณสถานมากมาย บ่งบอกถึงการเป็นเมืองเก่าแก่แสนรุ่งเรือง ซึ่งส่งผล
ต่อประเพณี

วัฒนธรรมอันงดงามมาจนถึงทุกวันนี้ ภาคกลางประกอบไปด้วย 22 จังหวัดดังนี้ 1) จังหวัด
กรุงเทพมหานคร

2) จังหวัดกาญจนบุรี 3) จังหวัดฉะเชิงเทรา 4) จังหวัดชัยนาท 5) จังหวัด
นครนายก

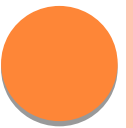
6) จังหวัดนครปฐม 7) จังหวัดนนทบุรี 8) จังหวัดปทุมธานี 9) จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

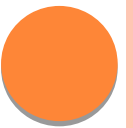
10) จังหวัดปราจีนบุรี
จังหวัดราชบุรี

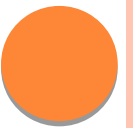

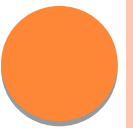
ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เรื่อง ทักษะศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศในชุมชน

- 1.ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน
- 3.การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน
- 4.การเตรียมความพร้อมในการนำนักท่องเที่ยวเข้าท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน
- 5.การเตรียมความพร้อมของชุมชน
- 6.ทักษะศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

